

ETSIVÄ VANHUSTYÖ OSANA PALVELUJÄRJESTELMÄÄ

– RAKENTEELLINEN RATKAISU IKÄÄNTYNEIDEN KOHTAAMATTOMAAN AVUNTARPEESEEN

5/2026

valli.fi

1 JOHDANTO

Osa iäkkäistä jää ilman tarvitsemaansa tukea ajoissa. Ilmiö liittyy kohtaamattomaan avuntarpeeseen, jossa palvelujärjestelmä ei tavoita iäkästä tai vastaa hänen tarpeisiinsa riittävän varhain.

Valtakunnallisen selvityksen perusteella keskeinen syy on toimijuuden esteiden kasautuminen, jotka liittyvät:

- palvelujärjestelmän monimutkaisuuteen
- sosiaalisen tuen heikkenemiseen
- ympäristöön ja arjen toimintamahdollisuuksiin
- rakenteisiin, jotka edellyttävät aktiivista itseohjautuvaa toimijuutta

2 TAVOITE

Asemoida etsivä vanhustyö osaksi palveluekosysteemiä:

- rakenteellisenä ratkaisuna kohtaamattomaan avuntarpeeseen
- kolmen tason verkostomallina
- prosessina, jossa verkostokeskuksen koordinaatio mahdollistaa yhteistyön, tiedon kulun ja yhteiskehittämisen

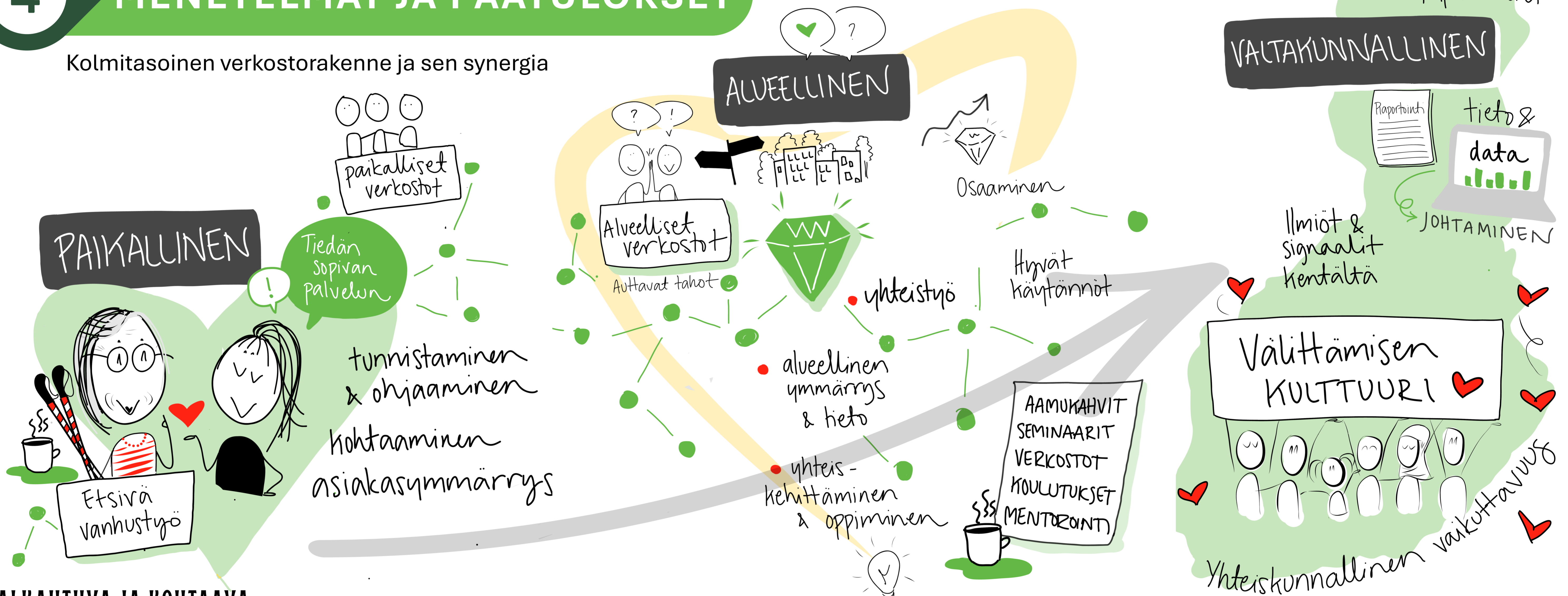
3 TOTEUTTAMISTAPA

Iteratiivinen kehittämisote:

Toiminta vaiheittaisina sykleinä, joissa suunnittelu, kokeilu, arviointi ja jatkokehittäminen vuorottelevat. Kehittämistä ohjaa kentältä saatava palaute, yhteiskehittäminen verkoston toimijoiden kanssa sekä käytännön kokemusten jatkuva hyödyntäminen. Mallit ja toimintatavat tarkentuvat ja juurtuvat asteittain kokeilujen ja oppimisen kautta.

4 MENETELMÄT JA PÄÄTULOKSET

Kolmitasoinen verkstorakenne ja sen synergia

JALKRAUTUVA JA KOHTAAVA MONITOIMIJAINEN YHTEISTYÖ

- vahvistetaan iäkkäiden osallisuutta ja turvallisuutta
- poistetaan toimijuuden esteitä
- mahdollistetaan ohjautuminen tarpeenmukaiseen tukeen

➤ Paikallinen taso tuottaa asiakasymmärrystä ja luottamusta.

YHDYSPINTA ASIAKASOHJAUKSEEN JA PALVELUIHIN

- muodostetaan ikäverkostoja, jotka kokoavat toimijat yhteen
- tunnistetaan rakenteellisia esteitä ja katvealueita
- kehitetään ratkaisuja ja tehdään kokeiluja
- mobiiliverkostomalli mahdollistaa yhden yhteydenoton periaatteen
- yhteys päätöksentekoon

➤ Alueellinen taso muuttaa rakenteita ja toimintatapoja.

VALTAKUNNALLINEN KEHITTÄMISVERKOSTO JA MITTARISTO

- kootaan tietoa eri tasoilta
- tunnistetaan ilmiöitä ja kehittämistarpeita
- luodaan yhteinen ymmärrys kohderyhmistä ja vaikutusmekanismeista
- hyödynnetään seuranta- ja arviointimallia

➤ Valtakunnallinen taso suuntaa kehittämistä ja tekee ilmiön näkyväksi.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

- Heikentynyt toimijuus ja kohtaamaton avuntarve synnyttävät haavoittuvuutta ja etsivän vanhustyön tarvetta.
- Etsivä vanhustyö on rakenteellista yhdyspintatyötä, joka yhdistää iäkkään ihmisen arjen tarpeet, lähiyhteisöt ja palveluekosysteemin toimijat.
- Verkostokeskuksen koordinaatio on keskeinen edellytys yhteistyölle, yhteiselle tilannekuvulle ja systeemille kehittämiselle.
- Kolmella tasolla toimivat verkostot muodostavat toisiinsa kytkeytyvän kokonaisuuden.

YHTEYSTIEDOT:

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto
VALLI ry, Helsinki
Etsivän vanhustyön verkostokeskus
Päivi Tiittula
paivi.tiittula@valli.fi

valli.fi

www.valli.fi/verkostokeskus

Linkki selvitykseen:

